

بسم الله الرحمن الرحيم

(Hizb-ut Tahrir Emiri Celil Âlim Ata İbn Halil Ebu Raşta Tarafından Facebook Sayfası Takipçilerinin “Fıkhi” Sorularına Verilen Cevaplar Silsilesi)

Soru-Cevap

Nikahta Batıl ve Fasit Akit

Ferah Ferhat'a

Soru:

Bismillahirrahmanirrahîm. Esselamu Aleykum ve Rahmetullahi ve Berekâtuh. Emirimiz, Allah sizi korusun ve gözetsin.

Sorum şu şekildedir: Evlilikte, sıhhat şartları ile inikâd şartları arasında ne fark vardır? Bunların akde etkisi nedir; ne zaman batıl ne zaman fasit olur? Allah sizi hayırla mükafatlandırsın ve düşmanlarınıza karşı size yardım etsin. Allah sizi sürekli korusun ve gözetsin.

Cevap:

Ve Aleykumselam ve Rahmetullahi ve Berekâtuh.

1- Bunları, İçtimai Nizam'da açıkladık, detaylandırdık ve şöyle dedik:

(...Evlilik akdi, şerî bir icab ve kabul ile gerçekleşir. İcab, akit taraflarından birinin kelimelerinden ilk sadır olandır ve kabul de diğer akit tarafının kelimelerinden ikinci sadır olandır... Evliliğin inikâdi için şu dört şart koşulur:

Birincisi- İcab ve kabul meclisinin birliğidir ki icabın sadır olduğu meclisin, kabulün sadır olduğu meclisin aynısı olmasıdır. Bu ise akit taraflarının hazır olmaları halindedir. Eğer o ikisinden biri, bir beldede ve diğeri de başka bir beldede olur, ikisinden biri evliliğe icabet etmek üzere diğerine bir mektup yazar ve mektubun kendisine yazıldığı kimse de kabul ederse, evlilik akdi gerçekleşir. Ancak bu durumda mektubu okuması veya iki şahide okutturması, ifadesini onların da işitmesi veya onlara, “falan kişi, beni nikahlamak için bana haber gönderdi” demesi ve onları mecliste onun kendisini ona nikahladığına şahit tutması şartı koşulur.

İnikad şartlarından ikinci şart: Akit taraflarından her birinin diğerinin sözünü işitmesi ve onu anlamasıdır ki bu ifadeyle evlilik akdini istediğini bilmesidir. Eğer işitmemesi veya erkeğin kadına seni kendime nikahladım ifadesini mesela anlamadığı Fransızca olarak bildirmesi, kadının da onun kendisine bildirdiği lafzı anlamaksızın söylemesi ve erkeğin de söylediklerinin maksadının evlilik akdi olduğunu bilmeksizin kabul etmesi gibi anlamamasından ötürü bunu bilmezse, evlilik akdi gerçekleşmez. Eğer söylediklerinin maksadının evlilik akdi olduğunu biliyorsa, sahih olur.

Üçüncü Şart: İster icabın tamamında, isterse bazısında olsun kabulün icaba

muhafeet etmemesidir.

Dördüncü Şart: Şeriatın akit taraflarından birinin diğeriyle evlenmesini mübah kılmış olmasıdır ki kadının Müslüman veya ehli kitaptan olması ve erkeğin de sadece Müslüman olmasıdır.

Akit, bu dört şartı tamamlarsa, evlilik akdi gerçekleşir ve bunlardan birini tamamlamazsa, evlilik akdi gerçekleşmez ve esasından batıl olur.

Evlilik akdi gerçekleştiğinde, evliliğin sıhhati için sıhhat şartlarını tamamlaması da kaçınılmazdır ki bunlar şu üç şarttır:

Birincisi: Kadının evlilik akdinin mahalli olması. “Örneğin iki kız kardeşin bir arada olmaması gibi.”

İkincisi: Nikah, ancak veliyle sahih olur. Zira kadın, kendisini ve başkasını evlendirmeye malik olmadığı gibi evliliği hususunda velisinden başkasını vekil atamaya da malik değildir. Eğer bunu yaparsa, nikahı sahih olmaz.

Üçüncüsü: Akit taraflarının sözünü işiten ve kendisiyle icab ve kabulün hasıl olduğu sözden maksadın evlilik akdi olduğunu anlayan akil baliğ Müslüman iki şahidin bulunmasıdır.

Eğer akit, bu şartları tamamlarsa, sahih olur ve bunlardan biri eksik olursa fasit olur....) Bunun ardından, İçtimai Nizam’da bu şartların delillerini açıkladık... Bundan, inikâd şartları tamamlanmadığında akdin batıl olduğu, sıhhat şartları tamamlanmadığında ise akdin fasit olduğu anlaşılmaktadır...

2- Fesat ve butlan arasındaki farkı anlamamız için; butlan, aslı açısından Şari’nin emrine muvafakat etmemektedir. Yani onun aslı yasaklanmıştır veya aslı tamamlamayan şartın, fiilin aslına hâlel getirmesidir. Fasit bundan farklıdır. Çünkü fasit, aslı konusunda Şâri’nin emrine muvafıktır. Ama asla hâlel getirmeyen vasfı, Şâri’nin emrine muhaliftir. İbadetlerde fesatın varlığı tasavvur edilemez. Bilakis butlan olur. Çünkü ibadetlerin şartlarını ve rükünlerini takip eden kimse, bunların hepsinin asılla ilgili olduklarını görür. Fakat fesatın varlığı muamelatta ve akitlerde tasavvur edilir. Örneğin, melâkîhlerin, yani hayvanların karnındakilerin satışı, esasından batıldır. Çünkü aslından nehyedilmiştir. Oysa şehirlinin bedevi için satışı bundan farklıdır. Zira bu, bedevinin fiyat cehaletinden dolayı fasit bir satıştır. O zaman bedevi, pazarı gördüğünde muhayyer bırakılır. Onun satışı uygulama ve onu feshetme hakkı vardır. Yine örneğin; anonim (hisse) şirket, esasından batıldır. Çünkü beden ortaklığından yoksundur. Dolayısıyla o, asla ilişkin olan bir şarttan yoksundur... Ancak ortaklar, ortaklardan birinin belirli bir miktara sahip olmasını şart koştuklarında şerî şartlara göre ortak olurlarsa, şirket fasit olur. Çünkü bunun, aslında değil, vafında aldatma vardır. Zira ortak için bir kâr oranı vardır ve onun belirli bir miktarı yoktur. Dolayısıyla şirket, hasarlı olmaktadır. Şayet kâr oranı üzerinde anlaşılırsa fesat ortadan kalkar ve akid sahih haline geri döner.

Hakeza ibadetlerde batıl ile fesat arasında bir fark yoktur. Dolayısıyla onların tamamı, zimmetten hâli ya sahih olur ya da sahih olmaz. Dolayısıyla bununla vacip düşmez. Zira namaz, sadece ya sahih olur ya da batıl olur. Ancak butlan,

mütekabiliyet yükümlülüklerinin ortaya çıktığı veya satış, icare, havale, şirket ve benzeri akitler gibi mülkiyetin intikal ettiği mâli akitlerde fesattan farklıdır.

Nikaha gelince; batıl ve fasit akdin her ikisi de şeriata aykırıdır. Ancak batıl akit, temelinden hükümsüz olup (akdin) etkileri ona terettüp etmez. Şayet (cinsel) beraberlik gerçekleşirse, zina hükmünde olur, çocuk ilişkiye dahil edilmez, iddet yoktur, mehir hakkı yoktur ve (evlilikten dolayı meydana gelen) akrabalıkla ilgili haramlıklar yoktur... Zira o, aslından batıldır. Fasit akde gelince; inikâd şartları noktasında değil, sıhhatin şartları noktasında şeriata aykırıdır. Bu nedenle akdi gerçekleştiren taraflar günah işlemesine rağmen ancak (cinsel) beraberlik olursa, yani koca (kadınla) birlikte olursa ona (akdin) etkileri terettüp etmiştir. Şayet fasit akitte (cinsel) birliktelik olmazsa, etkiler terettüp etmez. Fasit akitte kocanın karısıyla birlikte olması halinde, yani (cinsel) birlikteliğin olması halinde terettüp eden etkilere gelince; bunlardan birisi şudur:

- Mehir: Birlikteliğin (yani cinsel birlikteliğin) olduğu fasid nikahta mehir gerekir. Zira Nebi Sallallahu Aleyhi ve Sellem'in şöyle dediği rivayet edilmiştir: **أَيُّمَا امْرَأَةٍ نَكَحْتُ بِغَيْرِ إِذْنٍ وَلَيْهَا فَنِكَاحُهَا بَاطِلٌ فَنِكَاحُهَا بَاطِلٌ فَإِنْ دَخَلَ بِهَا فَلَهَا الْمَهْرُ بِمَا اسْتَحَلَّ مِنْهَا... فَرَجُّهَا** **“Hangi kadın velisinin izni olmadan evlenirse onun nikahı batıldır, onun nikahı batıldır, onun nikahı batıldır. Şayet (cinsel) birliktelikte bulunmuş ise, ilişkiyi helal etmesi/sayması nedeniyle kadının mehir alma hakkı vardır.”** Tirmizi tahrir etti ve hasen hadistir dedi... Dolayısıyla bu hadiste Nebi Sallallahu Aleyhi ve Sellem, kocanın kadınla (cinsel olarak) birlikte olması şartıyla fasit bir nikahla, yani velisinin izni olmaksızın nikahlanan kadın için mehir belirlemiştir. Çünkü Rasul Sallallahu Aleyhi ve Sellem, mehri (cinsel) birliktelikle ilişkilendirmiştir. Zira hadiste şöyle geçmektedir: **فَإِنْ دَخَلَ بِهَا فَلَهَا الْمَهْرُ بِمَا اسْتَحَلَّ مِنْهَا** **“Şayet (cinsel) birliktelikte bulunmuş ise, ilişkiyi helal etmesi/sayması nedeniyle kadının mehir alma hakkı vardır.”**

- (Cinsel) birlikteliğin olması halinde fasit nikaha terettüp eden başka etkilere vardır... Ancak bu hususta, iddet, neseb, miras ve (evlilikten dolayı meydana gelen) akrabalığın haramlılığı gibi fikhî detaylar ve ihtilaflar vardır... Buna ihtiyacı olanlar, bu husustaki görüşlere müracaat edebilir...

Bilen ve hüküm verenlerin en hayırlısı Allah'tır.

Kardeşiniz
Ata İbn Halil Ebu Raşta

H. 29 Cumade'l Üla 1439
M. 15/02/2018

Cevaba, emirin aşağıdaki web sitesinden bağlanabilirsiniz:

<http://archive.hizb-ut-tahrir.info/arabic/index.php/HTAmeer/QAsingle/3853/>